

Melih Babayiğit

Genel Direktör
CRAD Çevre Risk Analiz Denetim

Private Label Deterjan ve Evsel Kullanım Kimyasal Ürünleri Hakkında Mevzuat Koşulları

Bir ürünün veya hizmetin, bir şirket tarafından üretilip, bir diğer şirketin markası ile piyasaya sürülmesi durumuna uluslararası tabiri ile "Private Label" Türkçe ifadesi ile ise "Özel Markalı Ürünler" olarak adlandırılır.

Bu kapsamda üretilen ve pazara sürülen ürünler arasında deterjan ve evsel kullanım kimyasal ürünleri pazarda bulunan güçlü ürünlere alternatif ve rakip olarak ortaya konulan, Private Label endüstrisinde de önemli bir paya sahip ürünlerdir.

Bu tür ürünler Private Label veya şirket markası, hangi koşulda olur ise olsun, üretimi ve pazara sürülmesine dair belirli mevzuatlara ve bu mevzuatların getirmiş olduğu çeşitli yükümlülüklerle tabidir. Bunların belli başlılarını kısaca aşağıda sıralayabiliriz;

- Deterjanlar ve deterjanlarda kullanılan yüzey aktif maddeler hakkında tebliğ (28807/ 31.10.2013) GTB,
- Hava aromatize edici ürünlerin üretimi, ithalatı, PGD ile bildirim esaslarına dair tebliğ (28807/ 31.10.2013) GTB,
- Kuvvetli asit veya baz içeren temizlik ürünlerin üretimi, ithalatı, PGD ile bildirim esaslarına dair tebliğ (28807/ 31.10.2013) GTB,
- Maddelerin ve karışımların sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında yönetmelik (28848 Mükerrer / 11.12.2013).

Bu yazımızda bu yönetmelik ve tebliğlerin üretici ve marka sahibi kurumlara getirdiği yükümlülükler ile dikkat edilmesi gereken bazı koşulları ve bunlara dair dikkat edilmesi gerekli hususlardan bahsetmeye çalışacağız.

Deterjanlar

Yukarıda bahsi geçen tebliğlerden en kapsamlı ve detaylı Private Label endüstrisinin önemli bir kısmını tutan deterjanlar hakkındaki tebliğdir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ta-

rafından yürütülen bu tebliğ kapsamında, piyasaya sürülen her deterjanın, piyasaya sürülmeden önce Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na bildirimini gerektirir. Bu bildirimin önemli kısmını ürünün etiket örneği ve ürünün sınıflandırmasına dair detaylar sunan güvenlik bilgi formu oluşturur. Bunun yanı sıra bildirim ile birlikte ilgili otoriteye sunulmasa da bir teknik veri dosyası ve içerik veri belgesi hazırlanmalıdır. Ayrıca tüketicinin içerik veri belgesine ulaşacağı internet sitesinin adının ambalaj veya etiket üzerinde yer alması yasal bir zorunluluktur. Teknik veri dosyası içeriğinde ise, ürünün formülünde yer alan yüzey aktif maddelerin biyolojik parçalanabilirlik oranlarını gösteren belge, ürün spesifikasyonu, tüm hammaddelerin güvenlik bilgi formları, ürünün formülasyonu ve ürünün kullanımı ile sağlayacağı fayda iddialarına dair bilimsel nitelikte çalışmalarla ispatlayan belgeler yer almalıdır.

Hava Aromatize Edici Ürünler-Oda Kokuları

Deterjanlarda olduğu gibi, hava aromatize edici ürünler de Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen bu tebliğ kapsamında, piyasaya sürülmeden önce Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na bildirimini gerektirir. Eğer ürün aerosol formunda bir ambalaja sahip ise bu tebliğin yanı sıra aerosol kaplar yönetmeliğine de tabidirler. Bu tür ürünlerin bildirim başvuruları, tebliğ ekinde sunulan bildirim formunu ve bunun yanı sıra ürünün etiket örneği ve ürünün sınıflandırmasına dair detaylar sunan güvenlik bilgi formunu ihtiva etmelidir.

Kuvvetli Asit veya Baz İçeren Temizlik Ürünleri:

Kuvvetli asit veya baz içeren temizlik ürünleri bu tebliğ kapsamında, piyasaya sürülmeden önce Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na bildirimini gerektirir. Bildirimler, yukarıda bahsi geçen ürünlerde olduğu gibi tebliğ ekinde sunulan bildirim formunu ve bunun yanı sıra ürünün etiket örneği ve ürünün sınıflandırmasına dair detaylar sunan güvenlik bilgi formunu ihtiva etmelidir. Bu tip ürünler, ihtiva ettikleri asit ve bazlar nedeniyle sınıflandırmalarının gerektirdiği

ambalajlama ve etiketleme koşullarına da özellikle dikkat etmelidirler. Bu tür ürünler, eğer maddelerin ve karışımların sınıflandırılması, etiketlenmesi ve ambalajlanması hakkında yönetmelik kapsamındaki sınıflandırmaları gerektiriyor ise, çocukların açmasına dayanıklı kapaklar ve görme engelli tüketiciler için dokunsal tehlike işareti ile donatılmalıdır.

Biyosidal Ürünler:

Bir organizma üzerinde etkisini azaltıcı, öldürücü, uzaklaştırıcı olarak etki gösteren ürünler Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan 27449 (4. Mükerrer sayılı) biyosidal Ürünler Yönetmeliğine tabidir. Bu tür ürünlere antibakteriyel iddiaya sahip temizlik ürünlerini, el sabunlarını ve böcek ve sinek ilaçlarını sayabiliriz. Bu tür ürünler piyasaya sürülmeden önce bir ruhsat dosyası hazırlanarak Sağlık Bakanlığı'na bağlı bit kurum olan Türkiye Halk Sağlığı Kurumu tarafına sunulması ve ancak ruhsat alınması sonrası piyasaya sürülebilecek ürünler olduğundan, teknik hazırlığı ve ruhsat masrafı açısından diğerlerine kıyasla en zor ürünlerdir. İlgili yönetmeliğin 6. maddesinde verilen genel esaslar bölümünde bir üretici adına ruhsatlanmış olan ve aynı formüle sahip ürünlerin başka bir ticari ad ile aynı tüzel kişilik tarafından tekrar piyasaya sürülmesine izin vermediğinden, bir üretici tarafından üretilen ve ruhsatlanan biyosidal bir ürünün farklı markalar altında piyasaya sürülmesine imkân kılmamaktadır. Bunun bir sonucu olarak bu tür bir ürünü private label olarak piyasaya sürmek isteyen her marka kendi ruhsatını tekrar almak ve analiz ve harç giderlerine katlanmak zorundadır. Bu durum da teoride mümkün olsa bile maliyetler ve ruhsat prosedürleri pratikte bu tür ürünlerin Private Label olarak piyasaya sürülmesine engel teşkil etmektedir. Dileriz ki zaman içerisinde, bu alanda doğan ihtiyaca yönelik olarak ilgili yönetmeliklerde yapılacak değişiklikler ile yapılacak bir değişiklik ile, otorite bu tür ürünlerin tek bir ruhsatlama ve marka sahiplerince yapılacak ek bildirim ile bu tür ürünler de Private Label olarak piyasaya sürülebilir.

Private Label Ürünlerde Kritik Noktalar

Private label ürünler piyasaya sürülürken ilgili tarafları iki taraf olarak irdelemek gerekir. Bunlardan biri üretici kurum, diğeri de marka sahibi kurumdur. Yukarıda bahsi geçen yükümlülükler kapsamında tarafların görev ve sorumluluklarını net belirlemek, her iki taraf için de ileriye dönük doğabilecek sorunların önüne geçecektir.

Marka sahibi kurumlar açısından özel markalı ürün anlaşmaları yapılırken marka sahibi kurum, markasının imajı ve üzerine gelebilecek cezai yükümlülük açısından, yükümlülüklerine vakıf, bunları yerine getirebilecek bilinçte olan üreticiler ile çalışmaları oldukça önem taşımaktadır. Üretici firmanın bu ürünlere dair yönetmeliklerde belirtilen üretim yeri koşullarına uygun ve mesul müdüre sahip olması ön koşullardan biridir. Bunun yanı sıra ürünlere dair bildirimler sürecinde, üretici firma, marka sahibi firmaya, gerekli güvenlik bilgi formunu ve mevzuatlara uygun etiket ve ambalajlama koşullarını sağlayacak bilgi birikimine sa-

hip olduğundan, kendi sahip değil ise dahi bu konuda yetkin bir danışman ile çalışma imkânı ve bilincine haiz olduğunda emin olmalıdır.

Marka imajı ve değeri açısından, bir marka sahibi kurum, üretici kaynaklı etiketleme ve sınıflandırma hatası nedeniyle kendi raflarındaki ürünlerin toplanabileceğinin ve yüksek cezalar ile karşılaşabileceğinin daha da önemlisi marka imajının onulmaz hasarlara uğrayabileceğinin bilincinde olmalı ve bu hususlardaki aksaklıklara dair sorumluluklara sözleşmelerinde muhakkak yer vermelidirler. Örneğin görme engelli tüketiciler için dokunsal tehlike işareti ile donatılması gereken bir ürün bu işareti taşımadığında veya çocukların açmasına dayanıklı bir kapağa sahip olması gerekli olan aşındırıcı sınıflandırmaya sahip bir asit baz içeren ürün, bu niteliğe haiz bir ambalaja sahip olmaması sonucunda bir tüketicinin evinde bir kaza yaşaması hem oluşacak sağlık hasarları hem de markanın imajı ve yüklenecek cezalar açısından ciddi sorumluluklar getirecektir.

Crad Çevre Ltd. olarak, hızla gelişmekte olan bu endüstrinin her iki tarafına da destek vermek suretiyle endüstrinin taraflarının yaşadığı kaygılara çözüm ürettiğimiz düşüncesindeyiz. Gerek marka sahibi firmalar, üretim anlaşması yaptıkları firmaların bildirim dokümanlarını ve etiketlerini mevzuata uygun şekilde hazırladıklarından emin olmaları açısından destek veriyor, hem de özel markalı ürün üreticilerine takibi ve uyumu açısından zaman ve personel yükünden kurtararak, ürünlerinin mevzuata uygun olmasına destek veriyor hem de marka sahibi kurumlar ile ilişkilerinin olabilecek bir istenmeyen kaza veya denetim sonucu olacak bir ceza veya ürün toplatma durumu ile karşılaşmayarak, firmalar nezdinde yükümlülüklerinin bilincinde olduklarını göstereceklerdir.

